

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۵۴۷۴

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته ریاضی

دانشکده علوم پایه

گروه علمی ریاضی

عنوان پایان نامه:

عملگرهای ترکیبی وزندار بر فضاهای سربهای توانی

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر بهمن یوسفی

استاد مشاور:

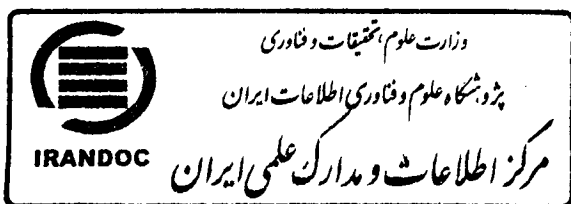
سرکار خانم دکتر فریبا ارشاد

نکارش:

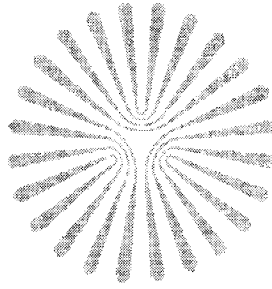
مدی محبوبی

خرداد ۱۳۸۹

۱۳۸۹/۰۴/۲۷

۱
۱۵۳۷۵۴

دانشگاه پیام نور

بسمه تعالی

تصویب پایان نامه

پایان نامه تحت عنوان: عملگرهای ترکیبی وزندار بر فضاهای سریهای توانی

که توسط مهدی محبوبی در مرکز شیراز تهیه و به هیأت داوران ارائه گردیده است مورد تأیید می باشد. تاریخ دفاع: ۱۳۸۹/۳/۱۹

نمره: ۱۸.۵ درجه ارزشیابی: عالی

اعضای هیأت داوران:

نام و نام خانوادگی	هیأت داوران	مرتبه علمی	امضاء
۱- استاد راهنما	دکتر بهمن یوسفی	استاد	
۲- استاد مشاور	دکتر فریبا ارشاد	استادیار	
۳- استاد داور	دکتر محبوبه حسین یزدی	استادیار	
۴- نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر احمد خاکساری	استادیار	

باشکر از اساتید کرامتقدم

چکیده

این پایان نامه مشتمل بر ۳ فصل است. در فصل اول علاوه بر بیان برخی تعاریف و قضایای مورد نیاز برای فصل های بعد، فضای هاردی وزندار که با نماد $H^2(\beta)$ و عملگر وزندار ترکیبی که با نماد $w_{f,q}$ نمایش می دهند را تعریف می کنیم و هینطور به دنبال شرایط لازم و کافی ای هستیم که تحت آن شرایط عملگر وزندار ترکیبی $w_{f,q}$ بر فضای $H^2(\beta)$ هرمیتی و کراندار شود. در فصل دوم، یافتن شرایط لازمی را جهت آن که یک عملگر ترکیبی وزندار بر فضای $H^2(\beta)$ فشرده و یا هیلبرت - اشمیت باشد را مورد بررسی قرار خواهیم داد و در نهایت در فصل سوم شرایط لازمی را می یابیم که با توجه به آن شرایط یک عملگر وزندار ترکیبی مانند $w_{f,q}$ به یک طولپای وارون پذیر تبدیل شود.

صفحه	عنوان
	۱ - پیش نیازها و مفاهیم مقدماتی
۲	۱-۱ تعاریف و قضایای مورد نیاز
۱۴	۱-۲ فضاهای هاردی وزندار و عملگرهای وزندار ترکیبی
۱۸	۱-۳ هرمیتی بودن عملگرهای ترکیبی وزندار
	۲ - عملگرهای وزندار ترکیبی هرمیتی فشرده
۳۸	۱-۲
	۳ - عملگرهای وزندار ترکیبی هرمیتی طولپایی
۵۳	۱-۳
۶۵	واژه نامه ی انگلیسی - فارسی
۷۱	مراجع

فصل ۱

پیش نیازها و مفاهیم مقدماتی

۱. پیش نیازها و مفاهیم مقدماتی

۱-۱ تعاریف و قضایای مورد نیاز

در این بخش قضایا و تعاریف مورد نیاز را برای استفاده در سایر فصل ها، ارائه می دهیم.

قضیه سری تیلور ۱-۱-۱:

فرض کنید که f در سراسر قرص باز $|z - z_0| < R_0$ (قرص به مرکز z_0 و شعاع R_0) تحلیلی باشد. در این صورت در هر نقطه z در این قرص، $f(z)$ دارای نمایش سری به صورت:

$$f(z) = \sum_{n=0}^{\infty} a_n (z - z_0)^n$$

است که در آن $a_n = \frac{f^{(n)}(z_0)}{n!}$. پس هر گاه $|z - z_0| < R_0$ ، سری توانی فوق به $f(z)$ همگرا است. این بسط $f(z)$ به سری تیلور f حول نقطه z_0 مشهور است.

هر تابعی که در نقطه z_0 تحلیلی بوده، باید دارای سری تیلوری حول نقطه z_0 باشد. زیرا اگر f در z_0 تحلیلی باشد، آنگاه f در یک همسایگی z_0 مانند $|z - z_0| < \varepsilon$ تحلیلی است.

اثبات: رجوع شود به [مرجع ۲۷، صفحه ۱۹۳].

قضیه ۱-۱-۲: هر گاه $\rho = \lim_{n \rightarrow \infty} \left| \frac{c_n}{c_{n+1}} \right|$ آن گاه شعاع همگرایی سری $\sum_{n=1}^{\infty} c_n z^n$ برابر با ρ است.

اثبات: رجوع شود به [مرجع ۲۸، صفحه ۳۲۳].

قضیه ۱-۱-۳: هر گاه شعاع همگرایی سری توانی $\sum_{n=0}^{\infty} c_n z^n$ برابر با $r \neq 0$ باشد، آن گاه تابع $f(z) = \sum_{n=0}^{\infty} c_n z^n$ ($|z| < r$) داخل دایره $|z| = r$ تحلیلی است و داریم:

$$f'(z) = \sum_{n=1}^{\infty} n c_n z^{n-1}$$

که شعاع همگرایی این سری هم برابر با r است.

اثبات: رجوع شود به [مرجع ۲۸، صفحه ی ۳۲۵].

قضیه ۱ - ۱ - ۴: (اصل بازتاب) فرض کنید تابع f در حوزه ی D تحلیلی باشد، که حوزه ی D شامل قطعه ای از محور x ها بوده که نسبت به آن محور متقارن می باشد. در این صورت برای هر نقطه ی z در حوزه D داریم

$$\overline{f(z)} = f(\bar{z})$$

اگر و فقط اگر به ازای هر نقطه ی x بر آن قطعه $f(x)$ حقیقی باشد.

اثبات: رجوع شود به [مرجع ۲۷، صفحه ی ۷۹].

تعریف ۱ - ۱ - ۵: (عملگر یکانی) فرض کنید که H یک فضای هیلبرت باشد. عملگر خطی $U: H \rightarrow H$ را یک عملگر یکانی نامند هرگاه U یک طولپای پوشا باشد.

تعریف ۱ - ۱ - ۶: اگر H و K دو فضای هیلبرت باشند، آنگاه یک یکرختی بین H و K یک عملگر خطی پوشا مانند $\tilde{U}: H \rightarrow K$ است به طوری که به ازای هر h و g متعلق به H ، داشته باشیم:

$$\langle Uh, Ug \rangle = \langle h, g \rangle$$

در این حالت دو فضای هیلبرت H و K را یکرخت می نامند.

قضیه ۱ - ۱ - ۷: فرض کنید که H و K دو فضای هیلبرت باشند. اگر $V: H \rightarrow K$ یک نگاشت خطی باشد. آن گاه V یک طولپایی است اگر و فقط اگر به ازای هر h و g متعلق به H داشته باشیم:

$$\langle Vh, Vg \rangle = \langle h, g \rangle$$

اثبات: رجوع شود به [مرجع ۱، صفحه ی ۱۹].

نکته ۱ - ۱ - ۸: هر یکرختی، یک طولپایی پوشا است.

تعریف ۱-۱.۹: فرض کنید که A و B دو عملگر کراندار بر فضاهاى هیلبرت H و K باشند. اگر یک یکرختی مانند $U: H \rightarrow K$ موجود باشد. به طوری که

$$UAU^{-1} = B$$

آنگاه عملگرهای A و B را هم ارز واحد می نامند و با نماد $A \cong B$ نشان می دهند.

قضیه ۱-۱.۱۰: فرض کنید که H و K دو فضای هیلبرت بوده و $A: H \rightarrow K$ یک تبدیل خطی باشد. موارد زیر با هم معادلند:

الف) A پیوسته است.

ب) A در صفر پیوسته است.

ج) A در تعدادی نقطه پیوسته است.

د) عدد ثابتی مانند $c > 0$ وجود دارد به طوری که به ازای هر h متعلق به فضای هیلبرت H داریم:

$$\|Ah\| \leq c\|h\|$$

توجه کنید که نرم A به صورت زیر تعریف می شود:

$$\|A\| = \sup\{\|Ah\|: \|h\| \leq 1\}$$

و همواره داریم:

$$\|Ah\| \leq \|A\|\|h\|$$

اثبات: رجوع شود به [مرجع ۱، صفحه ۲۶]

تعریف ۱-۱.۱۱: مجموعه $\mathcal{B}(H, K)$ مجموعه ی تمام تبدیل های خطی کراندار از فضای هیلبرت H به فضای هیلبرت K است.

تعریف ۱-۱۲. فرض کنید H و K دو فضای هیلبرت باشند. در این صورت تابع $u: H \times K \rightarrow \mathbb{F}$ یک فرم یک و نیم خطی است اگر برای هر h و g در H ، f, k در K و α, β در $\mathbb{F}$ داشته باشیم:

$$u(\alpha h + \beta g, k) = \alpha u(h, k) + \beta u(g, k) \quad (\text{الف})$$

$$u(h, \alpha k + \beta f) = \bar{\alpha} u(h, k) + \bar{\beta} u(h, f) \quad (\text{ب})$$

یک فرم یک و نیم خطی را کراندار گوئیم اگر عدد ثابتی مانند M موجود باشد، به طوری که به ازای هر h در H و k در K داشته باشیم:

$$|u(h, k)| \leq M \|h\| \|k\|$$

عدد ثابت M را یک کران برای u می نامند.

قضیه ۱-۱۳: اگر $u: H \times K \rightarrow \mathbb{F}$ به فرم یک و نیم خطی کراندار، با کران M باشد، آن گاه عملگرهای منحصر به فردی مانند A در $\mathcal{B}(H, K)$ و B در $\mathcal{B}(K, H)$ وجود دارند به طوری که برای هر h در H و k در K داریم:

$$u(h, k) = \langle Ah, k \rangle = \langle h, Bk \rangle$$

و

$$\|A\| \leq M, \|B\| \leq M$$

اثبات: رجوع شود به [مرجع ۱، صفحه ۳۱].

تعریف ۱-۱۴: اگر A متعلق به $\mathcal{B}(H, K)$ باشد، آن گاه عملگر یکتای B متعلق به $\mathcal{B}(K, H)$ که در قضیه ۱-۱۲ صدق می کند، الحاق A نامیده می شود و با نماد $B = A^*$ نمایش داده می شود.

تعریف ۱-۱۵: یک زیر مجموعه ی متعامد یکه از فضای هیلبرت H ، زیر مجموعه ای مانند E است که دو خاصیت زیر را دارا باشد:

الف) برای هر e متعلق به E داشته باشیم:

$$\|e\| = 1$$

ب) اگر e_1 و e_2 متعلق به E بوده و $e_1 \neq e_2$ ، آن گاه $e_1 \perp e_2$ باشد.

اگر $E \subseteq H$ یک پایه برای فضای H باشد، آنگاه E یک مجموعه متعامد یکه ماکزیمال است.

قضیه ۱-۱۶: فرض کنید که H یک فضای هیلبرت و E یک مجموعه ی متعامد یکه در فضای H باشد. در این صورت عبارت های زیر با هم معادلند:

الف) E یک پایه برای فضای H است.

ب) اگر h متعلق به فضای H باشد و $h \perp E$ ، آن گاه $h = 0$ می باشد.

$$VE = H \quad \text{ج)}$$

د) اگر h متعلق به فضای H باشد، آن گاه:

$$h = \sum \{ \langle h, e \rangle e : e \in E \}$$

ه) اگر h و g متعلق به فضای H باشد، آن گاه:

$$\langle g, h \rangle = \sum \{ \langle g, e \rangle \langle e, h \rangle : e \in E \}$$

(اگر $A \subseteq H$ آنگاه داریم: $VA = \{ \sum_{k=1}^n \alpha_k f_k : n \geq 1, \alpha_k \in \mathbb{F}, f_k \in A \}$)

اثبات: رجوع شود به [مرجع ۱، صفحه ی ۱۷].

قضیه ۱ - ۱ - ۱۷: فرض کنید که H یک فضای هیلبرت باشد. آن گاه H جدایی پذیر است اگر و فقط اگر شامل یک دستگاه متعامد یکه ماکزیمال که حداکثر شمارش پذیر است، باشد.

اثبات: رجوع شود به [مرجع ۲۶، صفحه ی ۱۱۷]. ■

قضیه ۱ - ۱ - ۱۸: اگر $\|\cdot\|_1$ و $\|\cdot\|_2$ دو نرم بر فضای باناخ $\mathfrak{X}$ باشند، آن گاه این دو نرم معادلند اگر و

فقط اگر، ثابت هایی مانند C و c موجود باشد به طوری که به ازای هر x متعلق به فضای باناخ $\mathfrak{X}$

$$c\|x\|_1 \leq \|x\|_2 \leq C\|x\|_1$$

اثبات: رجوع شود به [مرجع ۱، صفحه ۶۴]. ■

تعریف ۱ - ۱ - ۱۹: فرض کنید که A یک فضای برداری بر روی میدان $\mathbb{F}$ باشد که عمل ضربی بر روی آن تعریف شده باشد که همراه با آن عمل ضرب به یک حلقه تبدیل گردد. اگر به ازای هر α متعلق به میدان $\mathbb{F}$ و a و b متعلق به فضای A داشته باشیم:

$$\alpha(ab) = (\alpha a)b = a(\alpha b)$$

آن گاه فضای برداری A را یک جبر بر میدان $\mathbb{F}$ می نامیم (میدان $\mathbb{F}$ یا مجموعه ی اعداد حقیقی، $\mathbb{R}$ ، یا مجموعه ی اعداد مختلط، $\mathbb{C}$ ، است)

تعریف ۱ - ۱ - ۲۰: فرض کنید که فضای برداری A بر روی میدان $\mathbb{F}$ یک جبر باشد. که حاوی نرم است $(\|\cdot\|)$ و همراه با این نرم یک فضای باناخ می باشد. اگر به ازای هر a و b متعلق به A داشته باشیم:

$$\|ab\| \leq \|a\|\|b\|$$

آن گاه فضای A را یک فضای جبر باناخ می نامند.

تعریف ۱-۱ . ۲۱ : فرض کنید که A یک فضای جبر باناخ باشد. نگاشت $f: A \rightarrow A$ با تعریف $f(a) = a^*$ را یک بازگشت می نامند در صورتی که به ازای هر a و b متعلق به فضای A و α متعلق به $\mathbb{C}$ خواص زیر برقرار باشد.

$$(a^*)^* = a \quad (\text{الف})$$

$$(ab)^* = b^*a^* \quad (\text{ب})$$

$$(\alpha a + b)^* = \bar{\alpha}a^* + b^* \quad (\text{ج})$$

تعریف ۱-۱ . ۲۲ : فرض کنید که A یک فضای جبر باناخ باشد که حاوی نگاشت بازگشت است اگر به ازای هر a متعلق به فضای A داشته باشیم :

$$\|a^*a\| = \|a\|^2$$

آن گاه فضای A را یک فضای جبر C^* می نامند.

تعریف ۱-۱ . ۲۳ : اگر A یک جبر C^* بوده و a متعلق به فضای A باشد ، آنگاه :

$$a = a^* \quad (\text{الف}) \text{ را هریتی می نامیم هرگاه}$$

$$a^*a = aa^* \quad (\text{ب}) \text{ را نرمال می نامیم هرگاه}$$

(ج) a را یکانی می نامیم هرگاه $a^*a = aa^* = 1$ (در این حالت فضای A حتما بایستی عضو همانی ، یعنی 1 را داشته باشد.)

تعریف ۱-۱ . ۲۴ : فرض کنید A یک جبر باناخ بوده که دارای عضو همانی باشد ، اگر a عضو A بوده ، طیف a را با $\sigma(a)$ نمایش می دهیم که به صورت زیر تعریف می شود :

$$\sigma(a) = \{ \alpha \in \mathbb{F} : (a - \alpha) \text{ وارون پذیر نباشد} \}$$

و شعاع طیفی a را با $r(a)$ نمایش می دهیم که برابر است با :

$$r(a) = \sup \{ |\alpha| : \alpha \in \sigma(a) \}$$

تعریف ۱-۱-۲۵ : فرض کنید که A و L دو فضای جبر با ناخ باشند و همریختی جبری v از فضای A به فضای L تعریف شده باشد. همریختی جبری v را یک *همریختی نامند هرگاه به ازای هر $a \in A$ داشته باشیم :

$$v(a^*) = (v(a))^*$$

قضیه ۱-۱-۲۶ : فرض کنید که A یک جبر C^* بوده و a متعلق به فضای A باشد. آن گاه داریم :

الف) اگر a معکوس پذیر باشد ، آن گاه a^* هم معکوس پذیر است و داریم :

$$(a^*)^{-1} = (a^{-1})^*$$

ب) $a = x + iy$ است. جایی که x و y عناصر هرمیتی از A هستند.

ج) اگر u یک عنصر یکانی از A باشد، آن گاه :

$$\|u\| = 1$$

د) اگر B یک جبر C^* بوده و $p: A \rightarrow B$ یک * - همریختی باشد.

آن گاه به ازای هر $a \in A$ داریم :

$$\|p(a)\| \leq \|a\|$$

ه) اگر $a = a^*$ باشد. آن گاه :

$$\|a\| = r(a)$$

اثبات : رجوع شود به [مرجع ۱ ، صفحه ی ۲۳۴].

گزاره ۱ - ۱ . ۲۷ : فرض کنید که H یک فضای هیلبرت باشد، اگر $A \in \mathcal{B}(H)$ ، آن گاه عبارت - های زیر معادلند :

(الف) A یک طولپایی است.

(ب) $A^* A = I$ (که در آن I عملگر همانی می باشد)

(ج) برای هر g و h متعلق به فضای هیلبرت H داریم

$$\langle Ah, Ag \rangle = \langle h, g \rangle$$

اثبات : رجوع شود به [مرجع ۱، صفحه ی ۳۵].

گزاره ۱ - ۱ . ۲۸ : فرض کنید که H یک فضای هیلبرت بوده و $A \in \mathcal{B}(H)$ باشد. آن گاه عبارتهای زیر با یکدیگر معادلند :

(الف) $A^* A = AA^* = I$

(ب) A یک عملگر واحد است (یعنی A یک طولپایی پوشا می باشد)

(ج) A طولپایی نرمال است.

اثبات : رجوع شود به [مرجع ۱، صفحه ۳۵].

تعریف ۱ - ۱ . ۲۹ : نگاشت Q از قرص یکه باز D به خودش را یک خودریختی بیضی وار گویند، هرگاه ، دارای دو نقطه ثابت ، یکی در درون D و دیگری در بیرون $\bar{D}$ باشد. [۸]

قضیه ۱ - ۱ . ۳۰ : فرض کنید که Q یک نگاشت از قرص یکه باز D به خودش باشد که بیضی وار و همانی نبوده . با توجه به نگاشت Q ، دنباله ی Q_n را به صورت :

$$Q_1 = Q, \quad Q_{n+1} = Q \circ Q_n, \quad (n = 1, 2, 3, \dots)$$

تعریف می کنیم . با این شرایط نقطه ای مانند α متعلق به $\bar{D}$ وجود دارد به طوری که دنباله Q_n بر هر زیر مجموعه ی فشرده ی قرص یکه ی باز D به طور یکنواخت به α همگرا می باشد.

اثبات : رجوع شود به [مرجع ۸ ، صفحه ی ۵۸ و ۵۷] ■

تعریف ۱-۱-۳۱ : نقطه ی حدی α ، از قضیه ی بالا را ، نقطه ی دنجوی - ولف از نگاشت Q می نامند.

نکته ۱-۱-۳۲ : نقطه ی دنجوی - ولف از نگاشت Q را می توان به عنوان نقطه ی ثابت منحصر به فرد از نگاشت Q در $\bar{D}$ با شرط $|Q'(\alpha)| \leq 1$ در نظر گرفت.

تعریف ۱-۱-۳۳ : فرض کنید که H یک فضای هیلبرت باشد عملگر $w: H \rightarrow H$ را یک طولپایی نسبی می نامیم هرگاه به ازای هر h متعلق به $(ker w)^\perp$ داشته باشیم :

$$\|wh\| = \|h\|$$

فضای $(ker w)^\perp$ را فضای آغازی عملگر w و فضای پایانی آن می نامیم.

تعریف ۱-۱-۳۴ : اگر A یک جبر C^* بوده و a متعلق به فضای A باشد آنگاه a را مثبت می نامیم هرگاه $a \in ReA$ (مجموعه تمام عناصر هرمیتی از A می باشد.) و $\sigma(a) \subseteq [0, \infty)$.

اگر a باشد آنگاه این خاصیت a را به صورت $a \geq 0$ و مجموعه تمام عناصر مثبت A را با نماد A_+ نمایش می دهند. [۱]

قضیه ۱-۱-۳۵ : اگر $A \in B(H)$ ، آنگاه یک طولپایی نسبی مانند w با فضای آغازی

$(ker A)^\perp$ و فضای پایانی $cl(ran A)$ وجود دارد به طوری که: $A = w|A|$ ($|A| = (A^*A)^{\frac{1}{2}}$) ، به

علاوه اگر $A = UP$ ($P \geq 0$ و U یک طولپایی نسبی با خاصیت $ker U = ker P$ است) آنگاه :

$$P = |A| \quad , \quad U = W$$

اثبات : رجوع شود به [مرجع ۱ ، صفحه ی ۲۴۳] .

تبصره ۱ - ۱ : ۳۶ . ۱ (عملگر هیلبرت - اشمیت)

داریم :

(آ) اگر $\{e_i\}$ و $\{f_j\}$ دو پایه ی متعامد یکه برای فضای هیلبرت H باشند و $A \in \mathcal{B}(H)$ آنگاه:

$$\sum_i \|Ae_i\|^2 = \sum_j \|Af_j\|^2 = \sum_i \sum_j |\langle Ae_i, Af_j \rangle|^2$$

(ب) اگر $A \in \mathcal{B}(H)$ و $\{e_i\}$ یک پایه برای فضای هیلبرت H باشد ، تعریف می کنیم :

$$\|A\|_2 = [\sum_i \|Ae_i\|^2]^{\frac{1}{2}}$$

با توجه به قسمت (آ) $\|A\|_2$ ، مستقل از انتخاب پایه است ، بنابراین خوش تعریف می باشد . اگر $\|A\|_2 < \infty$ باشد ، آنگاه عملگر A را یک عملگر هیلبرت - اشمیت می نامند و مجموعه ی تمام عملگرهای هیلبرت - اشمیت بر فضای هیلبرت H را با $\mathcal{B}_2 = \mathcal{B}_2(H)$ نشان می دهند.

(ج) برای هر عملگر A در $\mathcal{B}(H)$ ، $\|A\| \leq \|A\|_2$ ، نرم برای مجموعه ی $\mathcal{B}_2$ (

(د) اگر $A \in \mathcal{B}_2$ و $T \in \mathcal{B} = \mathcal{B}(H)$ آنگاه :

$$\|TA\|_2 \leq \|T\| \|A\|_2$$

و

$$\|A^*\|_2 = \|A\|_2$$

و

$$\|AT\|_2 \leq \|A\|_2 \|T\|$$

(و) $\mathcal{B}_\gamma$ یک ایده ال $\mathcal{B}$ است که $\mathcal{B}_{0,0}$ را شامل می شود ($\mathcal{B}_{0,0}$ ، مجموعه ی عملگرها از فضای هیلبرت H به فضای هیلبرت H با رتبه ی متناهی می باشد).

(ه) A متعلق به $\mathcal{B}_\gamma$ است اگر و فقط اگر $|A| \equiv (A^*A)^{\frac{1}{2}}$ متعلق به $\mathcal{B}_\gamma$ باشد در این حالت $\|A\|_\gamma = \||A|\|_\gamma$

(ی) $\mathcal{B}_\gamma \subseteq \mathcal{B}_0$ ($\mathcal{B}_0$ مجموعه ی تمام عملگرهای فشرده از فضای هیلبرت H به فضای هیلبرت H)

رجوع شود به [مرجع ۱، صفحه ی ۲۶۷].

قضیه ۱ - ۱ . ۳۷ : فرض کنید که T یک عملگر بر فضای هیلبرت جدایی پذیر H بوده و $T = UP$ ،

تجزیه قطبی T باشد، آن گاه عبارت های زیر معادلند :

الف) عملگر T ، یک عملگر هیلبرت - اشمیت است.

ب) P یک عملگر هیلبرت - اشمیت است.

ج) برای هر پایه ی متعامد یکه $\{e_m\}$ از فضای هیلبرت H داریم :

$$\sum_{m=1}^{\infty} \|Te_m\|^2 < \infty$$

د) برای تعدادی پایه متعامد یکه $\{e_m\}$ از فضای هیلبرت H داریم :

$$\sum_{m=1}^{\infty} \|Te_m\|^2 < \infty$$

اثبات : رجوع شود به [مرجع ۸، صفحه ی ۱۴۴].

۱-۲ فضای هاردی وزندار و عملگرهای ترکیبی وزندار :

تعریف ۱-۲.۱: فضای هیلبرتی مانند H که بردارهای آن از توابع تحلیلی بر قرص یکه باز D تشکیل شده اند را در نظر بگیرید. اگر چند جمله ای ها در H چگال باشند و مجموعه $\{1, z, z^2, \dots\}$ تشکیل یک مجموعه ی متعامد از بردارهای غیر صفر را در آن دهند، آن گاه به H یک فضای هاردی وزندار گویند.

نکته ۱-۲.۲: هر فضای هاردی وزندار به وسیله یک دنباله ی وزندار β ، مشخص می شود. که این دنباله ی وزندار به ازای هر عدد صحیح نامنفی j ، به صورت $\beta(j) = \|z^j\|$ تعریف می شود.

تبصره ۱-۲.۳: فضای هاردی وزندار متناظر با دنباله ی وزندار β را با H^β نمایش می دهند و ضرب داخلی وابسته به این فضا را به صورت زیر تعریف می نمایند.

$$\langle f, g \rangle = \langle \sum_{j=0}^{\infty} a_j z^j, \sum_{j=0}^{\infty} c_j z^j \rangle = \sum_{j=0}^{\infty} a_j \bar{c}_j \beta(j)^2$$

وقتی که $f(z) = \sum_{j=0}^{\infty} a_j z^j$ ، $g(z) = \sum_{j=0}^{\infty} c_j z^j$ اعضای دلخواهی از فضای H^β می باشد.

تعریف ۱-۲.۴: فرض کنید که $\beta = \{\beta_n\}_{n=0}^{\infty}$ دنباله ای از اعداد مثبت باشد به طوری که $\beta_0 = 1$ و $\frac{\beta_{n+1}}{\beta_n} \rightarrow 1$ وقتی که $n \rightarrow \infty$. در این صورت مجموعه ی H^β یک فضای هیلبرت است که از توابع تحلیلی بر قرص یکه باز D تشکیل شده است و ضرب داخلی در آن برای اعضای دلخواه $f(z) = \sum_{n=0}^{\infty} a_n z^n$ و $g(z) = \sum_{n=0}^{\infty} c_n z^n$ متعلق به H^β به صورت زیر تعریف می شود:

$$\langle f, g \rangle_\beta = \sum_{n=0}^{\infty} a_n \bar{c}_n \beta_n^2$$

تعریف ۱-۲.۵: عملگر ترکیبی وزندار با علائم f و Q را که در آن f یک تابع تحلیلی بر قرص یکه باز D و Q یک نگاشت تحلیلی از قرص یکه باز D به خودش می باشد را با $w_{f,Q}$ نمایش می دهیم و برای هر h دلخواه متعلق به H^β ، $w_{f,Q}(h)(z)$ را به صورت زیر تعریف می کنیم:

$$w_{f,Q}(h)(z) = f(z) \cdot h \circ Q(z) \quad (z \in D)$$